

Helsinki

KAMU-arviointi

Kaikki mukaan varhaiskasvatukseen

Pääsevätkö kaikki mukaan?

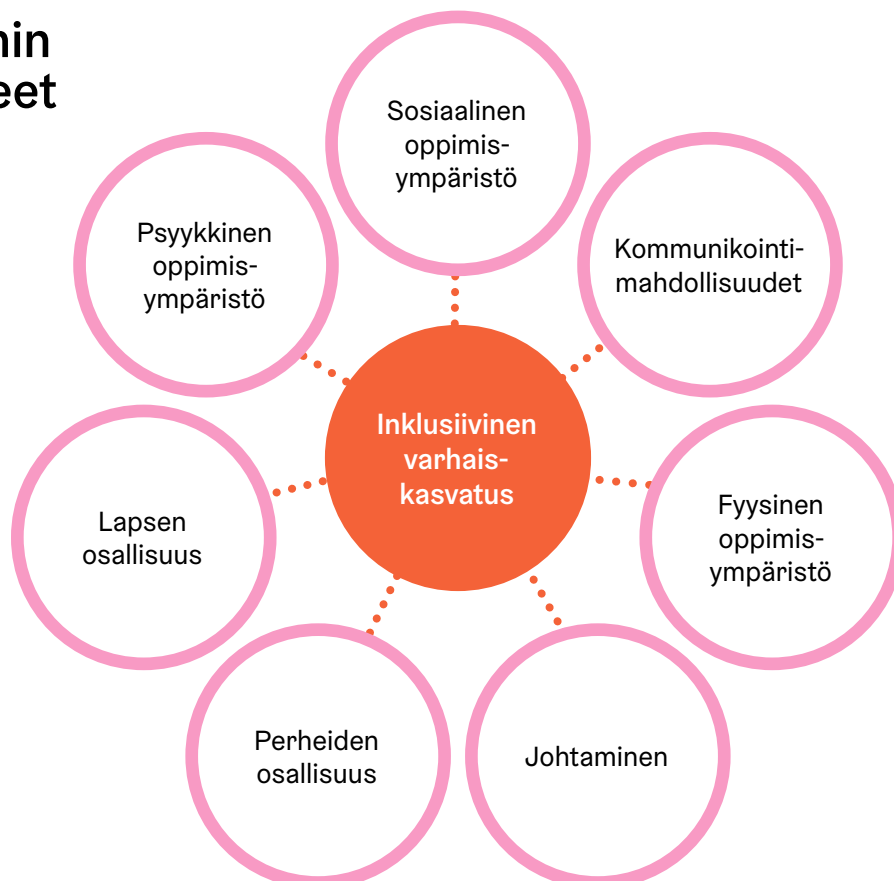
KAMU-arviointityökalun avulla arvioidaan, miten hyvin kaikki lapset pääsevät mukaan varhaiskasvatuksen toimintaan, eli miten inklusiivista ja kaikille sopivaa varhaiskasvatus on. KAMU koostuu arviointikriteereistä, jotka auttavat havainnoimaan, tunnistamaan ja arvioimaan pedagogisen toiminnan kehittämiskohteita. Inklusiivisen varhaiskasvatuksen toteutumista tarkastellaan seitsemän eri osa-alueen kautta. **KAMU toimii pohjana pedagogiselle keskustelulle sekä kehittämistavoitteiden asettamiselle.** Arvioinnin tulee olla systemaattista, tavoitteellista ja jatkuvaa.

KAMU:a voi käyttää joustavasti tarpeen mukaan ja arvioida toimintaa niin yksilönä, työtiimissä tai koko työyhteisön voimin. KAMU:n eri osa-alueita voi tarkastella erikseen tai yhdessä, tai nostaa yksittäisiä arviointikriteereitä tarkasteluun koko osa-alueen

sijaan. **On tärkeää, että KAMU:a käytetään tiimeissä tai työyhteisöissä rauhassa keskustellen,** eli sitä ei tarvitse tai kannata täyttää kokonaisuudessaan yhdellä istumalla. Jokaisen osa-alueen alla on tilaa muistiinpanoille. **Muistiinpanoihin kirjataan havainnot, ideoita ja konkreettisia esimerkkejä** siitä, mitä arviointikriteerit tarkoittavat käytännössä ja kuinka arvioitava asia näyttäytyy lapsiryhmässä tai päiväkodissa.

KAMU:n arviointikriteerit perustuvat Opetushallituksen inklusiivisen varhaiskasvatuksen reflektointityökaluun, Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (KARVI) laatuindikaattoreihin, Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin sekä Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan. Arviointikriteerit ohjaavat tarkastelemaan laadukasta, kaikille lapsille sopivaa, varhaiskasvatusta.

Arvioinnin osa-alueet

Inklusiivinen varhaiskasvatus

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on inklusiivinen varhaiskasvatus, jossa kukin lapsi voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä. Inklusiivisessa toimintakulttuurissa edistetään lasten osallisuutta ja oppimista ja vastataan kaikkien lasten tarpeisiin.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö pitää huolta siitä, että jokainen lapsi tuntee olevansa tärkeä osa päiväkodin yhteisöä ja omaa ryhmäänsä. Henkilöstö tiedostaa, että he voivat omalla toiminnallaan tukea tai estää yhteenkuuluvuuden tunteen muodostumista ja lapsen osallisuutta. Inklusiivisessa varhaiskasvatuksessa henkilöstön tehtävänä on muokata ympäristöä ja toimintaa lasten tarpeiden mukaisesti.

Inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen vaatii yhteisen ymmärryksen ja arvopohjan rakentamista työyhteisössä. Kaikilla työyhteisön jäsenillä on vastuu toimintakulttuurin kehittämisestä ja yhteisesti sovitujen käytäntöjen noudattamisesta. Samoin jokainen työyhteisön jäsen vastaa omalta osaltaan siitä, että kaikki päiväkodin lapset voivat toimia, kehittyä ja oppia heille sopivalla tavalla.

Lisää inklusiivisen toimintakulttuurin periaatteista voit lukea Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman luvusta 3.

Näin käytät KAMU:a

Ennen arviointia huomioitavaa

Mikä on arvioinnin kohderyhmä (lapsiryhmä, päiväkotiki tai koko yksikkö)?

Valitaanko arvioinnin kohteeksi yksi vai useampi osa-alue?

Mikä on arvioinnin tavoite?

Arvioinnin aikana huomioitavaa

Arviointikriteereistä keskusteleminen konkreettisten esimerkkien kautta –Mitä tekoja henkilöstö tekee kriteerin toteutumiseksi?

Jokaisen osa-alueen alla on tilaa muistiinpanoille

Avoin ja reflektioiva asenne

Arvioinnin jälkeen huomioitavaa

Kehittämiskohteen/-kohteiden valitseminen

Tavoitteiden ja toimenpiteiden asettaminen (1-3 tavoitetta)

Tavoitteiden arvioinnin aikataulusta sopiminen

Kehittämisuunnitelman kirjaaminen KAMU:n suunnitelmapohjaan (s. 13) tai ryhmän pedagogiseen suunnitelmaan

RYHMÄN PEDAGOGINEN SUUNNITELMA

Pedagoginen tavoite ryhmän toiminnalle:

TOIMENPIDE (KRITERI) Mikä toimenpiteellä saavutamme tavoitteen? Käsitellään 3-4 toimenpidettä.	LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN Mikä laaja-alaisten osaamisen osaa tai osia vahvistamme toiminnassa?	OPPIMISEN ALUE Mikä oppimisen alueita tai aiheita vahvistamme toiminnassa?	MITEN DOKUMENTOIMME JA VIESTITÄMME HUOLTAJILLE Mikä ja miten dokumentoimme?

Pedagoginen suunnitelma

Arvioinnin aluksi

Päivämäärä	
Yksikkö, päiväkotiki tai ryhmä	
Osallistujat	
Mikä on arvioinnin tavoite?	
Mitä KAMU:n osa-alueita/-alueita tarkastelemme? Miksi valitsimme juuri tämän osa-alueen / -alueet?	

1 Psyykkinen oppimisympäristö

Arviointiasteikko

- 1 eri mieltä
- 2 osittain eri mieltä
- 3 osittain samaa mieltä
- 4 samaa mieltä

Arviointikriteeri	1	2	3	4
1. Kaikki lapset ja huoltajat tuntevat meillä olonsa tervetulleiksi varhaiskasvatukseen				
2. Vuorovaikutus on lämminhenkistä				
3. Asenneilmapiiri on yhteisön ja lapsiryhmien moninaisuutta (mm. kielellistä, kulttuurista, sosioekonomista, tuen tarpeisiin liittyvää) kunnioittava ja huomioiva				
4. Jokainen lapsi kokee kuuluvansa vertaisryhmään				
5. Kaikki lapset saavat päivittäin positiivista palautetta ja kannustusta yrittämisestä ja onnistumisista				
6. Jokaista lasta tuetaan omien vahvuuksien ja kiinnostuksen kohteidensa tunnistamisessa ja löytämisessä				
7. Lapsen kehoitsetuntoa tuetaan hyväksyvän ja turvallisen suhtautumisen kautta				

Muistiinpanot

- Näin tuetaan/toteutuu ryhmässämme/päiväkodissämme
- Kuvaa mitä konkreettista tiimin/työyhteisön jäsenet tekevät kriteerien toteutumiseksi

2 Sosiaalinen oppimisympäristö

Arviointiasteikko

- 1 eri mieltä
- 2 osittain eri mieltä
- 3 osittain samaa mieltä
- 4 samaa mieltä

Arviointikriteeri	1	2	3	4
1. Henkilöstö on aktiivisessa ja sitoutuneessa vuorovaikutuksessa päivittäin jokaisen lapsen kanssa				
2. Henkilöstö vastaa lasten aloitteisiin ja tunteisiin sensitiivisesti				
3. Kaikki lapset pääsevät osallistumaan mielekkäästi kaikkeen ryhmänsä toimintaan				
4. Lasten kuulumisen ryhmään ja sosiaalinen kiinnittyminen yhteisöön varmistetaan jatkuvan ryhmäytymisen keinoin				
5. Henkilöstö tukee lasten keskinäistä vuorovaikutusta ja leikkiä				
6. Henkilöstö tarttuu lasten leikkialoitteisiin, auttaa leikkien suunnittelemisessa ja toteuttamisessa				
7. Henkilöstö ohjaa ja opettaa lapsia ratkaisemaan konflikteja rakentavalla tavalla				
8. Työyhteisössä ja ryhmissä keskustellaan erilaisista mielipiteistä rakentavasti				
9. Henkilöstö tunnistaa lasten keskinäisten kohtaamisten eriarvoistavia piirteitä sekä puuttuu niihin hienotunteisesti ja johdonmukaisesti				

Muistiinpanot

- Näin tuetaan/toteutuu ryhmässämme/päiväkodissämme
- Kuvaa mitä konkreettista tiimin/työyhteisön jäsenet tekevät kriteerien toteutumiseksi

3 Kommunikointi- mahdollisuudet

Arviointiasteikko

- 1 eri mieltä
- 2 osittain eri mieltä
- 3 osittain samaa mieltä
- 4 samaa mieltä

Arviointikriteeri	1	2	3	4
1. Kaikilla lapsilla on mahdollisuus olla vuorovaikutuksessa ja harjoitella kieltä				
2. Toiminta tukee lasten kielellisten taitojen ja päättelykyvyn kehittymistä				
3. Henkilöstö tunnistaa monikielisyyden rikkautena				
4. Henkilöstö sallii ja mahdollistaa eri kielten käytön osana vuorovaikutusta				
5. Jokaisella lapsella on mahdollisuus ymmärtää ympäristönsä tapahtumia				
6. Henkilöstö ymmärtää ja kunnioittaa lasten erilaisia ilmaisun tapoja				
7. Lasten ilmaisua tuetaan niin, että muut lapset ja henkilökunta ymmärtävät heitä				
8. Esteettömän viestinnän välineet ovat monipuolisesti käytössä (kuvat, pikapiirtäminen, graafiset merkit, tukiviittomat, viittomakieli, piste-kirjoitus ja teknologia) helpottamassa kaikkien lasten vuorovaikutusta				

Muistiinpanot

- Näin tuetaan/toteutuu ryhmässämme/päiväkodissämme
- Kuvaa mitä konkreettista tiimin/työyhteisön jäsenet tekevät kriteerien toteutumiseksi

4 Lapsen osallisuus

Arviointiasteikko

- 1 eri mieltä
- 2 osittain eri mieltä
- 3 osittain samaa mieltä
- 4 samaa mieltä

Arviointikriteeri	1	2	3	4
1. Lapset kokevat tulevansa kuulluksi sekä arvostetuiksi sellaisina kuin ovat				
2. Henkilöstö kuuntelee lapsia aktiivisesti ja rohkaisee ilmaisemaan mielipiteitään				
3. Henkilöstö havainnoi aktiivisesti lasten toimintaa ja hyödyntää tietoa toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa				
4. Toiminta on suunniteltu lasten mielenkiinnon kohteiden, vahvuuksien ja aloitteiden pohjalta				
5. Lapset ovat mukana toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioimisessa				
6. Lasten moninaisuus huomioidaan toiminnassa				
7. Aikataulussa on joustovaraa, jotta voidaan huomioida lasten aloitteet, ideat ja tarpeet				
8. Lapset ovat mukana päätöksenteossa heille tärkeissä asioissa				
9. Siirtymät toiminnasta toiseen ovat sujuvia kaikkien lasten näkökulmasta				
10. Lapsen tuki on järjestetty lapsilähtöisesti				
11. Lasten sitoutumista, oppimista ja tuen tarpeita havainnoidaan ja dokumentoidaan systemaattisesti				

Muistiinpanot

- Näin tuetaan/toteutuu ryhmässämme/päiväkodissämme
- Kuvaa mitä konkreettista tiimin/työyhteisön jäsenet tekevät kriteerien toteutumiseksi

5 Fyysinen oppimisympäristö

Arviointiasteikko

- 1 eri mieltä
- 2 osittain eri mieltä
- 3 osittain samaa mieltä
- 4 samaa mieltä

Arviointikriteeri	1	2	3	4
1. Lasten käyttöön tarkoitetut sisä- ja ulkotilat ovat sellaisia, että kaikki lapset voivat käyttää niitä (fyysinen esteettömyys, muunneltavuus)				
2. Fyysistä oppimisympäristöä muokataan jatkuvasti lasten kiinnostuksen kohteet ja tarpeet huomioiden				
3. Kaikkien lasten osallistuminen päiväkodin ulkopuolisiin tapahtumiin on mahdollistettu (retket, vierailut, tapahtumat yms.)				
4. Lelut ja muut materiaalit ovat lapsille helposti saatavilla				
5. Lelut ja materiaalit houkuttavat esimerkiksi luovuuteen ja tutkimiseen				
6. Henkilöstö ohjaa lapsia käyttämään leluja ja materiaaleja monipuolisesti				
7. Materiaaleja hankitaan ja tarjotaan käyttöön lasten kiinnostuksen kohteet ja tarpeet huomioiden				
8. Moninaisuus näkyy monipuolisesti leluissa ja materiaaleissa				
9. Monikielisyys näkyy oppimisympäristöissä				

Muistiinpanot

- Näin tuetaan/toteutuu ryhmässämme/päiväkodissämme
- Kuvaa mitä konkreettista tiimin/työyhteisön jäsenet tekevät kriteerien toteutumiseksi

6 Perheiden osallisuus

Arviointiasteikko

- 1 eri mieltä
- 2 osittain eri mieltä
- 3 osittain samaa mieltä
- 4 samaa mieltä

Arviointikriteeri	1	2	3	4
1. Henkilöstö on aktiivisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutuksessa kaikkien perheiden kanssa				
2. Huoltajat ovat mukana toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa				
3. Huoltajia kannustetaan osallistumaan toimintaan				
4. Henkilöstö edistää luottamuksellista ja arvostavaa suhdetta perheisiin				
5. Huoltajat saavat tietoa päivittäisestä toiminnasta ja sen tavoitteista				
6. Huoltajat saavat päivittäin positiivista palautetta lapsestaan				
7. Huoltajat saavat kertoa lapsensa yksilöllisistä vahvuuksista ja kiinnostuksen kohteista ja ne huomioidaan toiminnassa				
8. Huoltajat ovat mukana lapsensa tukea ja sen järjestämistä koskevassa suunnittelussa ja päätöksenteossa				
9. Huoltajat osallistuvat säännöllisesti lapsen tuen tarpeen ja annetun tuen vaikuttavuuden arviointiin				

Muistiinpanot

- Näin tuetaan/toteutuu ryhmässämme/päiväkodissämme
- Kuvaa mitä konkreettista tiimin/työyhteisön jäsenet tekevät kriteerien toteutumiseksi

7 Johtaminen

Arviointiasteikko

- 1 eri mieltä
- 2 osittain eri mieltä
- 3 osittain samaa mieltä
- 4 samaa mieltä

Arviointikriteeri	1	2	3	4
1. Työyhteisössä on huolehdittu uusien työntekijöiden perehdytyksestä inklusiivisen varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi				
2. Inklusiivisen varhaiskasvatuksen arviointi ja kehittäminen on säännöllisesti esillä kokousten ja kehittämispäivien aiheissa				
3. Työyhteisössä ylläpidetään keskustelua yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon teemoista				
4. Henkilöstö jakaa osaamista toisilleen ja tukee toisiaan				
5. Henkilöstö saa tarvittaessa täydennyskoulutusta ja konsultaatioapua				
6. Toiminnan arvioinnissa kiinnitetään huomiota henkilöstön ja lasten välisen vuorovaikutuksen laatuun, sisältöön sekä lasten sensitiiviseen kohtaamiseen				
7. Varhaiskasvatuksen opettajien yhteiselle suunnitteluajalle on sovittu selkeät ja riittävät rakenteet				
8. Lapsiryhmät muodostetaan pedagogisin perustein (lapsen etu ja tarpeet huomioiden)				
9. Henkilöstö sijoittuu lapsiryhmiin osaamisen perusteella				
10. Lasten siirtyessä ryhmästä toiseen noudatetaan yhteisesti sovit- tuja yhteistyön käytänteitä				
11. Resurssit (rakenteelliset, henkilöstön koulutus ja osaaminen) ovat kohdennettu lasten tarpeiden mukaisesti ja henkilöstö tietää kohdentamisen perusteet				
12. Työvuorojen suunnittelu perustuu lapsilähtöisyyteen				

Muistiinpanot

- Näin tuetaan/toteutuu ryhmässämme/päiväkodissämme
- Kuvaa mitä konkreettista tiimin/työyhteisön jäsenet tekevät kriteerien toteutumiseksi

Kehittämissuunnitelma

Suosittelimme käyttämään **ryhmän pedagogista suunnitelmaa** nostamienne tavoitteiden asettamiseen ja arviointiin. Halutessanne voitte hyödyntää myös tätä erillistä kehittämissuunnitelmaa.

Yksikkö, päiväkotiki tai ryhmä	
Osallistujat	
Keskeisimmät kehittämiskohteet	
Asettamamme tavoitteet	
Toimenpiteet ja sopimamme asiat Miten toimimme, jotta saavutamme asettamamme tavoitteet? Millä aikataululla haluamme tehdä muutoksia?	

Kehittämissuunnitelma

<p>Milloin arvioimme tavoitteiden saavuttamista?</p> <p>Ketkä osallistuvat toimenpiteiden toteuttamiseen?</p>	
<p>Miten tavoitteet toteutuivat?</p> <p>Jatkosuunnitelmat</p>	

Helsinki